

Geoloogia areng maailmas, Euroopas ja Eestis

Erik Puura, EGEOSe juhatuse esimees (erik.puura@ut.ee)

Maailm meie ümber on üha kiiremini muutumas ning ka geoloogiliste uurimistööde paljud fookused muutuvad. Kui vaatame rahvusvaheliste geoloogiakonverentside teemaplokke, siis leiame lisaks traditsioonilistele teemavaldkondadele sealt kindlasti keskkonnageoloogia, tehisintellekti kasutamise geoteadustes, kliimamuutused, mullateaduse ja isegi ökosüsteemide ökoloogia. Geoloogia ei ole ainult omaette teadusharu, see on hädavajalik komponent väga paljudes multidistsiplinaarsetes arengutes, mis püüavad inimese ja keskkonna vahelisi tasakaale saavutada.

Euroopa Liidus räägitakse üha enam ja enam kriitilistest toormetest, mis on Euroopa Liidu majanduse jaoks strateegiliselt tähtsad ning kõrge varustuskindluse riskiga. On tehtud ka suuri plaane minemaks üle taastuenergeetika lahendustele ning asendamaks fossiilkütustel töötavad transpordivahendid uutega, mis kasutavad taastuenergiat salvestussüsteemidega. Plaanid on suured ja ilusad, paraku on geoloogide rolliks saanud näidata, et praeguseks välja arendatud taastuenergeetika ja salvestite jaoks geoloogilisi ressursse olemasolevatest kaevandustest lihtsalt ei jätku. Uute kaevanduste rajamine aga võtab aastakümneid ning selle eeltingimuseks on kohalike elanike lubav hoiak.

Rohelised liikumised on jõudnud omalaaadesse puntrasse. Kui ühest küljest nõuda fossiilkütuste kasutamise kohest lõpetamist ja seal kõrval keelata uute kaevanduste rajamine, lahendeid lihtsalt ei ole. Räägitakse tarbimise vähendamisest, kuid põhjamaises kliimas ei suuda keegi ilma energiatarbimiseta hakkama saada. Lisaks ei ole ka keegi suutnud loobuda kaasaegsest elustandardist, mille vältimatuteks osadeks on näiteks nii nutiseadmed kui heaoluteenuste tarbimine. Rumalat tarbimist on võimalik piirata, kuid me räägime ehk kusagil 10-20%-st ja see ei ole üldine lahendus.

On hea meel tõdeda, et alates Eesti Geoloogiateenistuse loomisest 5 aastat tagasi on Eesti geoloogiasüsteem liikunud järjepidevas tõusujoones. Selle üheks kinnituseks oli väga suur huvi aprillikonverentsi taaselustamise idee suhtes ning osalejate hulk. Pika vahe tõttu jõudis selle aasta väga tihedasse programmi siduda vaid osa Eesti geoloogide tegemistest.

Meregeoloogia muutub järjest olulisemaks teemaks. Läänemeri on väga ohustatud ökosüsteem, samas pakub võimalusi nii meretuuleparkidele kui uute loodusressursside kasutuselevõtuks.

Konverentsi kõige mahukam osa on pühendatud loomulikult maapõueressurssidele. Nende uurimises on toimunud ka palju arenguid ning kokkuvõtte on peaaegu terviklik,

siiski jäid ehitusmaavarad koos jäätmete ringlussevõtuga oma järjekorda ootama järgmisel aastal. Eesti Geoloogia Seltsi aktiivsel tegutsemisel lülitati esmakordselt Eesti maapõueressursside teekaarti ka põhjavesi, nii ei käsitle me põhjavett enam ainult ohustatud vedela ainaena teiste maapõueressursside kasutamise kontekstis, vaid omaette ressursina. Teeme ka paneeldiskussiooni, millest ilmneb, missugustes peamistes suundades erinevad geoloogiasüsteemi asutused liiguvad.

Ning lõpuks, geoloogilised kogud ja arhiivid on Eesti geoloogia järjepidevuse tagatis. Oleme senini käsitlenud neid väga vajalikeks, kuid kas oleme pööranud piisavalt tähelepanu säilitamistingimustele, kogude täiendamisele ja mis kõige tähtsam – inimestele, kes sellega igapäevaselt tegelevad?

Konverentsi lõpus on plaanis üle anda korralduse teatepulk järgmiseks aastaks Tallinna Tehnikaülikoolile.